

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

ПРИМЉЕНО: 31.07.2019-		
Орг. јед.	Број	Права / Вредност
05	9069/4-1	

**ОДЛУКА ВЕЋА ЗА МЕДИЦИНСКЕ НАУКЕ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ О
ФОРМИРАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ЗАВРШЕНЕ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

На седници Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу, одржаној 10.07.2019. године, одлуком бр. IV-03-584/33 формирана је Комисија за оцену и одбрану завршене докторске дисертације под називом „**Делотворност правилне инхалацијске технике на квалитет живота деце са бронхијалном астмом**” кандидата Славице Коневих, у следећем саставу:

1. **Проф. др Душан Ђурић**, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Клиничка фармација*, председник;
2. **Проф. др Сања Коцић**, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Социјална медицина*, члан;
3. **Проф. др Љиљана Марковић Денић**, редовни професор Медицинског факултета Универзитета у Београду за ужу научну област *Епидемиологија*, члан.

Комисија је прегледала и проучила докторску дисертацију Славице Коневих и подноси Наставно-научном већу следећи

ИЗВЕШТАЈ

2.1. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области

Докторска дисертација кандидата Славице Коневих под називом „Делотворност правилне инхалацијске технике на квалитет живота деце са бронхијалном астмом”, урађена под менторством проф. др Нела Ђоновић, редовног професора Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Хигијена и екологија, представља оригиналну научну студију која се бави испитивањем утицаја правилне инхалацијске технике на квалитет живота деце са бронхијалном астмом. Преваленца астме у свету се креће од 1 – 18% у зависности од географског подручја. Учесталости астме варира у појединим популацијама и деловима популација. Разлике у учесталости астме се доводе у везу са генетским, географским и другим спољним факторима који утичу на живот. Астма је чешћа у дечјој популацији него код одраслих, нарочито код дечака и сматра се најчешћом хроничном болести у дечијем узрасту. Гледајући укупан број пацијената са астмом, највећи је број оболели до пете године живота а код половине пацијената астма се јави до десете године живота. Настанак астме код 80% деце је њихова атопијска педијски позиција која је наследна и одговорна је за анафилактичку-алергијску реакцију на алергене. Велики број деце која оболе од астме је пре појаве ове болести већ боловао од неке друге атопијске болести, најчешће од атопијског дерматитиса или алергијског ринитиса уз позитивну породичну анамнезу за атопијске болести.

За астму као болест је карактеристична наизменична појава ремисије и егзацербација. У свакодневном раду некад је тешко одлучити које је дете са симптомима умерене и средње тешке астме кандидат за редовну превенцију, а које није и неће због тога имати компликације, поготово ако бројна истраживања указују да примена антиинфламаторних лекова у раним фазама болести или првим годинама живота не може спречити развој симптома астме, ремоделовање или прелазак у хронични облик. Терапија астме спроводи се коришћење две групе лекова: група лекова која служи за ублажавање симптома (бета-2 агонисти, теофилин, антиколинергици) и лекови који се користе за дуготрајну контролу астме (кортикостероиди, антилеукотријени). У великом броју истраживања доказано је да за добру контролу хроничне болести као што је астма није довољно само примењивати адекватну терапију већ је потребна едукација деце и родитеља. Правилна инхалацијска

техника је један од фактора који значајно може утицати на контролу астме. Грешке у инхалацијској техници врло су честе и могу утицати на допремање лека у плућа и самим тим умањити бронходилататорно деловање у кратком времену и контролу астме у дугом периоду.

Резултати истраживања су указали на позитиван ефекат едукације пацијената на смањење броја грашака приликом употребе инхалера, а самим тим и на побољшање клиничких показатеља респираторне функције.

2.2. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Претрагом доступне литературе прикупљене детаљним и систематским претраживањем биомедицинских база података „*Medline*“ и „*KoBSON*“, уз коришћење одговарајућих кључних речи: „*asthma control*“, „*FEV*“, „*primary care*“, и „*education*“, нису пронађене студије сличног дизајна и методолошког приступа. Сходно наведеном, Комисија констатује да докторска дисертација кандидата Славице Коневећ под називом „Делотворност правилне инхалацијске технике на квалитет живота деце са бронхијалном астмом“ представља резултат оригиналног научног рада.

2.3. Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

А. Лични подаци

Средњу и вишу медицинску школу завршила у Београду. Запослена је у Дому здравља Раковица 29 година. Факултет за менаџмент у здравству завршила 2006 године. Мастер студије менаџмента завршила 2009. одбраном завршног рада на тему: „Заступљеност жена на менаџерским позицијама у здравственом систему Србије“, са оценом 10. Од 2007- 2011 године стручни сарадник Високе медицинске школе струковних студија „М. Миланковић“ на предметима: „Здравствена нега у примарној здравственој заштити“ и „Здравствена нега у педијатрији“.

Од 2012. године председник је Удружења МСТПЗ Србије. Докторске академске студије на смеру Превентивна медицина уписала је на Медицинском факултету у Крагујевцу 2009. године.

Кандидат је аутор више оригиналних научних радова и први аутор у једном раду објављеном у часопису индексираном на *SCI* листи. Резултати рада наведени под редним бројем 1 саставни су део докторске дисертације, чиме је кандидат испунио услов за одбрану докторске дисертације.

У истраживању под називом „Impact of educational intervention for correct inhaler technique on the quality of life of children with asthma“ у коме је кандидат први аутор представљен је део резултата саме докторске дисертације. Примарни циљ овог рада био је да се утврди утицај едукације деце са астмом на правилну употребу инхалатора. Други циљ је разумевање који аспекти квалитета живота могу бити значајно унапређени после едукације и идентификација фактора који утичу на ниво унапређења. Боља инхалациона техника код деце са астмом више доприноси бољој контроли астме у односу на унапређење квалитета живота. Резултати овог истраживања су публиковани у часопису категорије **M23** (Vojnosanit pregl. 2019; doi: 10.2298/VSP180815036K).

Б. Списак објављених радова (прописани минимални услов за одбрану докторске дисертације)

1. **Konevic S**, Đonović N, Djuric D, Marković Denić Lj, Vasic D, Martinovic J. Impact of educational intervention for correct inhaler technique on the quality of life of children with asthma. *Vojnosanit pregl.* 2019; doi: 10.2298/VSP180815036K. **M23**
2. Ilić M, Radoman K, **Konević S**, Ilić I. Liver Cancer Mortality and Food Consumption in Serbia, 1991-2010: An Ecological Study. *Cent Eur J Public Health.* 2016;24(2):103-8. **M23**
3. Paunovic V, **Konevic S**, Paunovic T. Association of human papillomavirus infection with cytology, colposcopy, histopathology, and risk factors in the development of low and high-grade lesions of the cervix. *J BUON.* 2016;21(3):659-65. **M23**
4. Vasiljevic S, Paunovic V, **Konevic S**. The importance of quality control in the implementation of breast cancer screening program in the Health Center Zemun. *J BUON.* 2016;21(1):42-5. **M23**

2.4. Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Сprovedено истраживање у потпуности је усклађено са пријављеном темом докторске дисертације. Циљеви истраживања и примењена методологија идентични су са

одобренем у пријави тезе. Докторска дисертација кандидата Славице Коневих садржи следећа поглавља: Увод, Циљеви истраживања, Материјал и методе, Резултати, Дискусија, Закључци и Литература. Написана је на 139 страна и има 44 графикона, 35 табеле и 6 слика. Поглавље Литература садржи 142 цитиране библиографске јединице из иностраних и домаћих стручних публикација.

У уводном делу и теоретском разматрању, кандидат је на свеобухватан, јасан и прецизан начин и цитирајући релевантну литературу објаснио епидемиологију, етиологију и патогенезу астме, као и поступке у лечењу астме уз навођење најчешће коришћених лекова. Такође, наведене су основне чињенице о уређајима за инхалациону терапију и методама за процену квалитета живота.

Циљеви и хипотезе истраживања јасно су изложени и дефинисани у складу са одобреним приликом пријаве тезе. Кандидат је у свом раду намеравао да испита делотворност програма едукације педијатријских пацијената са бронхијалном астмом за правилну употребу инхалационе терапије као и да сагледа разлику у погледу учесталости погоршања основне болести, посета хитној служби и броју поновљених прегледа болесника са бронхијалном астмом, пре и после едукације.

Материјал и методологија рада су детаљно и прецизно формулисани и подударaju се са одобреним приликом пријаве тезе. Студија је опсервациона, проспективна, по принципу панел студије која је обухватила две студије пресека (cross-sectional study) и које су спроводене током осамнаест месеци (од јануара 2016 до јуна 2017 године), односно испитаници су праћени најмање годину дана након иницијалног укључивања у студију. Истраживање је одобрено од стране Етичког комитета Дома здравља Раковица. У студију су укључени испитиваници који су се консекутивно јављали на преглед у Дом здравља Раковица, а код којих је постављена дијагноза астме на основу анамнестичких података, физикалног прегледа, лабораторијских и других испитивања (алерголошко тестирање, испитивање плућне функције, бронходилататорни тест, бронхопровокациони тест, радиографско испитивање, лабораторијско и бронхолошко испитивање). У време укључивања у студију, истраживач, болесник и његови родитељи, нису знали којој групи ће припадати. Када болесник, односно његови родитељи, прихвате учествовање у истраживању, тек тада је било одређено којој групи ће припадати болесник, интервентној или контролног групи.

Резултати истраживања су систематично приказани и адекватно документовани у 20 табела и 44 графикана. У складу са постављеним циљевима студије, у овом истраживању показан је позитиван ефекат едукације пацијената на смањење броја грешака приликом употребе инхалера, а самим тим и на побољшање клиничких показатеља респираторне функције. Независно од типа инхалера, правилна примена, редовне вежбе и едукација од стране здравствених радника су се показали и овој студији као добре стратегије за смањење грешака у инхалацијској техници.

У поглављу „Дискусија“ детаљно су објашњени резултати истраживања, тако што су образложени ефекти едукације педијатријских пацијената са бронхијалном астмом за правилну употребу инхалационе терапије.

На основу претходно изнетих чињеница, Комисија сматра да завршена докторска дисертација кандидата Славице Коневих под називом „Делотворност правилне инхалацијске технике на квалитет живота дече са бронхијалном астмом“, по обиму и квалитету израде у потпуности одговара пријављеној теми дисертације.

2.5. Научни резултати докторске дисертације

Научни резултати истраживања су формулисани у закључцима докторске дисертације:

1. У складу са постављеним циљевима студије, у овом истраживању показан је позитиван ефекат едукације пацијената на смањење броја грешака приликом употребе инхалера, а самим тим и на побољшање клиничких показатеља респираторне функције.
2. Независно од типа инхалера, правилна примена, редовне вежбе и едукација од стране здравствених радника су се показали и овој студији као добре стратегије за смањење грешака у инхалацијској техници.
3. Едукација пацијената о правлиној инхалацијској техници показала је да је могуће смањити број ванредних посете дому здравља и пегледа од стране пулмолога, а самим тим и број изостанака из школе. Такође, едукација пацијената повољно је утицала на степен контроле астме у виду побољшања *ACT* скорa.
4. Након спроведене едукације пацијената, у овој студији је доказано значајно побољшања квалитета живота, како код дече тако и код њихових родитеља.

5. Потврђене се корелације *PAQLQ* и *PACQLQ* скорова у групи пацијентата према којој је едукација била усмерена (интервентна група), што говори о истовременом позитивном ефекту ове интервенције на децу и на родитеље.

2.6. Примењивост и корисност резултата у теорији и пракси

Добијени резултати истраживања дају оригиналан и веома важан допринос разумевању ефеката правилне примене инхалера на квалитет живота педијатријских пацијентата са астмом.

2.7. Начин презентирања резултата научној јавности

Резултати ове студије публиковани су као оригинално истраживање у часопису индексираном на SCI листи (категорија M23).

1. **Konevic S, Đonović N, Djuric D, Marković Denić LJ, Vasic D, Martinovic J.** Impact of educational intervention for correct inhaler technique on the quality of life of children with asthma. *Vojnosanit pregl.* 2019; doi: 10.2298/VSP180815036K. **M23**

ЗАКЉУЧАК

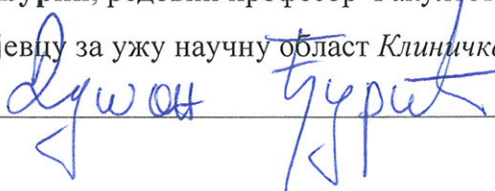
Комисија за оцену и одбрану завршене докторске дисертације кандидата Славице Коневих под називом „**Делотворност правилне инхалацијске технике на квалитет живота деце са бронхијалном астмом**” сматра да је истраживање у оквиру тезе базирано на актуелним сазнањима и валидној методологији и да је прецизно и адекватно постављено и спроведено.

Комисија сматра да докторска дисертација кандидата Славице Коневих, под менторством проф. др Неле Ђоновић, представља оригинални научни допринос у испитивању ефеката правилне примене инхалацијске технике на квалитет живота деце са бронхијалном астмом.

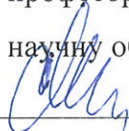
Комисија са задовољством предлаже Наставно-научном већу Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу да докторска дисертација под називом „**Делотворност правилне инхалацијске технике на квалитет живота деце са бронхијалном астмом**“, кандидата Славице Коневих буде позитивно оцењена и одобрена за јавну одбрану.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

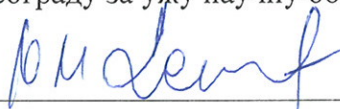
Проф. др Душан Ђурић, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Клиничка фармација*, председник

Проф. др Сања Коцић, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Социјална медицина*, члан

Проф. др Љиљана Марковић Денић, редовни професор Медицинског факултета Универзитета у Београду за ужу научну област *Епидемиологија*, члан

У Крагујевцу, 19.07.2019. године